

SJU STEG FÖR ATT SKAPA LEVANDE GATUPLAN

En modell för utökad aktörssamverkan mot en cirkulär kvartersekonomi

Konsultrapport från Sweco för Älvstranden Utveckling AB

Charlie Gullström & Fredrik Spåre (Red.)

Augusti 2021

En del av Göteborgs Stad

A NATIONAL PROGRAM
FOR THE SHARING
ECONOMY IN CITIES

Sharing Cities Sweden är ett nationellt program för delningsekonomi i städer.

Sharing
Cities
Sweden

Programmet har som ambition att sätta Sverige på kartan som ett land som aktivt, och med ett kritiskt förhållningssätt, utforskar delningsekonomin roll för hållbara städer och ytterst Agenda 2030. I programmet ingår fyra testbäddar för delningsekonomi i Stockholm, Göteborg, Malmö och Umeå.

Testbädd Sharing City Göteborg består av 15 partners som inom testbädden arbetat, både enskilt och i olika konstellationer, med att utveckla och testa tjänster och koncept för att dela produkter och ytor.

I Testbädd Södra Älvstranden (senare kallad Masthuggskajen) har delningsekonomi som ett verktyg i stadsutvecklingen undersökts, där ett av delprojekten fokuserar på en platsutveckling för att etablera en nod för hållbar konsumtion. Denna rapport sammanfattar processen och lärdomarna från detta arbete. Arbetet har letts av det kommunala bolaget Älvstranden Utveckling AB. Sharing Cities Sweden genomförs inom Viable Cities, ett svenskt innovationsprogram för hållbara attraktiva städer, gemensamt finansierat av den svenska innovationsmyndigheten Vinnova, Energimyndigheten och FORMAS.

Mer om Sharing Cities Sweden på: www.sharingcities.se

Konsultrapport från Sweco för
Älvstranden Utveckling AB inom
ramen för Sharing City Göteborg.

Charlie Gullström & Fredrik Spåre (Red).

Grafisk form: Stina Gjertsen

© Sweco Architects, Göteborg

Augusti 2021

FÖRORD

Den här rapporten summerar det arbete som Sweco Architects genomfört våren 2021 på uppdrag av Älvstranden Utveckling AB. Den dokumenterar dels en internationell och nationell omvärldsbevakning där exempel inhämtats från stadsutvecklingsprojekt som genomförts med andra drivkrafter än handel och kommers. Dels behövdes ett mått av framtidsspaning för att ta fram en visionär idé om framtidens urbana gatuplan i Älvstaden, den nya stadsdel som växer fram i Göteborg stad.

Utgångspunkten var förstås att en framtida levande stad bör präglas av och gynna hållbara konsumtionsmönster och livsstilar. Detta triggas av förändrade förutsättningar för uthyrning och aktivering av bottenvåningar och att begrepp som ”handelsgata” behöver uppdateras. Vilka nya typer av verksamheter eller blandning av funktioner kan tänkas ta plats i bottenvåningarna och hur delade lokaler är en del av detta. Frågeställningarna följer av tidigare projektaktiviteter och resultat från Sharing City Göteborg, ett samverkansprojekt i vilket Älvstranden är partner och som är en av fyra testbäddar inom ramen för Sharing Cities Sweden. Detta är ett nationellt program för att undersöka förutsättningarna för hur en aktiv delningskultur i svenska städer kan bidra till omställningen till en cirkulär ekonomi. **Läs mer om Sharing Cities Sweden här.** Under 2017-2021 har även testbäddar i Stockholm, Malmö

och Umeå byggts upp, finansierade av Vinnova och Viable Cities tillsammans med ett femtiotal samarbetspartners inom offentlig sektor, industri, akademi och civilsamhället.

Swecos åtagande baseras på stor erfarenhet av hållbar stadsutveckling och komplexa fastighetsprojekt i stadsmiljöer. En integrerad designprocess och tvärvetenskaplig samsarbetsmodell inkluderar arkitekter, landskapsarkitekter, stadsplanerare, inredningsarkitekter, hållbarhetsexperten med flera. Det aktuella uppdraget har genomförts av en arbetsgrupp med stor erfarenhet av stadsutvecklingsprojekt och med goda insikter i Sharing Cities verksamhet. Arbetet har letts av Charlie Gullström, disputerad arkitekt och ansvarig för testbädden Sharing Cities Stockholm, i nära samarbete med arkitekten Fredrik Spåre. Till arbetsgruppen hör även Stina Gjertsén, arkitekt, och Amanda Borneke, expert inom återbruk och cirkulär ekonomi.

Ett särskilt tack riktas till våra uppdragsgivare Adelina Lundell, Anna Tidefelt och Saskia Tegnell för inspirerande samtal under arbetets gång!

Göteborg i augusti 2021

Charlie Gullström och Fredrik Spåre

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Inledning	1	4. Exempelsamling	33
Levande gatuplan och cirkulär ekonomi i fokus	1	Time village i Stockholm	33
2. Vision	5	BID i Järva och Gamlestaden	35
Ett satellitnätverk av samverkan i Göteborg	5	Biskopsgården impact village	37
Vad är cirkulär ekonomi och delningsekonomi?	9	Virtual euros i Lahti	39
3. En modell för utökad samverkan	11	Sneakerstvädden i Stockholm	41
Vi tar BID till en nästa nivå: BID++	11	AIFOOD urban symbios & matproduktion i Stockholm	43
En trappa i sju inledande steg för att skapa levande gatuplan: visionen om Älvstadens Ekoterrasser	13	Rathenow ölbryggeri & kultur i Berlin	45
Prenumerera på ditt kvarter - vilka tjänster vill du dela?	15	5. Axplock från skissbordet	47
Älvstadens Kvartersförening och Ekoterrasser	17	6. Ordlista	51
Steg 1-7: Etablera utökad aktörssamverkan genom Älvstadens Kvartersförening och Ekoterrasser	19	7. Ytterligare referenser och länkar	53
Älvstadens Ekoterrasser – angelägna och nödvändiga	23	8. Tack	54
Utökad aktörssamverkan som ger snabba resultat	25		
En gemensam kvartersvaluta	29		
Nya utbildningar och jobbtillfällen	31		

1. INLEDNING

Levande gatuplan och cirkulär ekonomi i fokus

-Hur får vi levande gatuplan med andra drivkrafter än handel och kommers? Den frågan sammanfattar i ett nötskal utmaningen som Älvstranden Utveckling ställde oss inför. Utvecklingen inom fastighetssektorn de senaste åren, i kombination med pandemin och klimatfrågan, tvingar fram nya lösningar. Under tiden som vi arbetat med det här uppdraget har så gott som alla kontorsarbetare i Sverige jobbat hemifrån, och vi vet i dagsläget inte i vilken omfattning som vi kan gå tillbaka till våra kontorshus igen. Det betyder att vi inte heller besöker lunchrestauranger varje dag, eller tar en öl på väg hem från jobbet. Vi handlar inte längre i anslutning till våra arbetsplatser. Kort sagt så är det inte längre givet att konsumtion är den givna vägen för identitetsskapande och värdeskapande kring en ny stadsdel.

Däremot har delningstjänster successivt dykt upp lite varstans i städer och begrepp som social innovation och cirkulär ekonomi används flitigt i media år 2021. Det finns utbredda trender bland unga som pekar på en förflyttning av värderingar i samhället och på en stark medvetenhet om klimatfrågan hos en växande skara medborgare som ibland kallas 'cirkulenter' eller 'LOHAS' och som värnar återbruk och nya former av socialt hållbart entreprenörskap. [Läs mer om LOHAS här.](#)

Men hur kan en spretig flora av delningstjänster kopplas till fastighetsutvecklarens intresse att snabbt etablera en attraktiv stadsdel? Det finns flera exempel som visar att kommersiella fastighetsaktörer tar frågan på stort allvar. I nya stadsdelen Hyllie i Malmö driver till exempel Midroc initiativet 'Embassy of Sharing' med aktiviteter som profilerar en tydlig hållbarhetsprofil. [Läs mer om Embassy of Sharing här.](#)

Och kopplat till Sharing City Malmö utvecklas en annan del av Malmö, Sege Park, till en stadsdel där en stort antal fastighetsägare tagit fram ett gemensamt utbud av delningstjänster som en särskilt upphandlad entreprenör ska tillhandahålla de boende. [Läs mer om Sharing City Malmö här eller här.](#)

I vår egen dialog med Älvstranden Utveckling har vi särskilt eftersökt vilka första steg som behövs för att katalysera levande gatuplan. Vilka verksamheter och aktörer behöver man rekrytera först och hur kan kommersiella och kooperativa intressen kombineras? Våra svar finns här i denna rapport, dels i form av [exempel med potential att katalysera ytterligare verksamheter](#), dels i form av en [trappa i sju steg för aktörssamverkan och levande gatuplan.](#)

Vi vill betona att det inte finns en given väg till framgång, eftersom modellen vi skisserar bygger på personligt engagemang och vilja till samverkan mellan aktörer. Här har vi baserat vårt arbete på vad som kallas 'BID-modellen' och redan tillämpas framgångsrikt på flera platser i Sverige. Till

*Frågan som ställdes:
Hur får vi levande
gatuplan med andra
drivkrafter än handel
och kommers?*

exempel i Gamlestaden i Göteborg och i Järva i Stockholm har fastighetsaktörer och kommunen gått samman för gemensamma satsningar i stadsrummet, ofta med koppling till social hållbarhet, hälsa och välbefinnande. [Läs mer om BID här. Se även exemplen BID Gamlestaden och Järva här.](#)

Den slags samverkan som vi förordar inbegriper utöver fastighetsföretag eller kommunala aktörer även civilsamhället och akademien. Vi hänvisar till vad som går under benämningen 'quadruple helix collaboration' och som är viktigt för att medborgarna ska hamna i förarsätet i klimatomställningen. På svenska används ibland uttrycket kvadrupelhelix för att beskriva samverkan mellan de fyra aktörsslagen civilsamhället, industrin, offentlig sektor och akademien. [Läs mer om kvadrupelhelixsamverkan här.](#)

I vår omvärldsbevakning har vi hittat goda förebilder som framdrivits av aktörer från samtliga dessa kategorier. Vi har därför kategoriserat exemplen utifrån den eldsjäl som drivit initiativet. I samtliga fall blir det ett gott exempel just genom att andra aktörsslag involveras efter hand, till exempel genom att nyttja en överbliven resurs, svinn eller kompetens. Detta kretsloppstänkande illustrerar betydelsen av utökad aktörssamverkan för omställningen till en cirkulär ekonomi. Vi har valt att använda begreppet 'urban symbios' för att betona vikten av att samla aktörer som vill samverka kring resurser i staden. Uttrycket kommer från 'industriell symbios', en vedertagen modell för samverkan mellan industriföretag som till exempel väljer att samlokalisera sig i en företagspark. I Finland finns till exempel ett institut

som ger råd till aktörer som vill nyttja industriell symbios för omställningen till en cirkulär ekonomi. [Läs mer om FISS, det finska institutet för industriell symbios här.](#)

Ett exempel i den här riktningen är projektet AIFOOD som vi själva är involverade i och som balanserar resurser och svinn i ett stadskvarter där Sweco, Areim och Swegreen är grannar. Ett konsultföretag, ett fastighetsbolag och ett hydroponisk odlingsföretag samverkar för att tillhandahålla resurser genom nya affärsmodeller som boende blir en del utav. Projektet nyttjar AI för att studera hur flöden kan kombineras till en cirkulär ekonomi av energi, luftkvalitet, mobilitet och urban matproduktion. [Se AIFOOD, urban symbios och matproduktion i städer i exempelsamlingen här.](#)

Vårt arbete bygger därmed på två hörnstenar, dels nyttan av aktörssamverkan för att lösa samhällsliga utmaningar på lokal nivå och dels idén om en cirkulär verksamhetsmodell som kan kombineras med företagets gängse affärsmodeller – därmed lägga grunden för en gemensam lokal 'kvartersekonomi', dvs en lokal finansieringsmodell som byggs upp kring en poängsystem eller annan form av gemensam valuta.

Vi har tagit inspiration från den finska staden Lahti som utvecklat en gemensam valuta, för att locka medborgare till hållbara beteendemönster. Tar man inte bussen, utan cyklar istället, kan man istället använda sin 'hållbarhetsbudget' som inträde till badhuset. [Se Lahti virtual euros i exempelsamlingen här.](#)

Svaret är utökad aktörssamverkan på kvartersnivå.

Vi kallar det "BID++"

En modell för att katalysera ny verksamhet på basis av samskapande och genom att nyttiggöra dolda tillgångar och kreativa drivkrafter hos såväl stadens eldsjälar som entreprenörer, fastighetsägare, föreningslivet och enskilda medborgare.

Hur då? Så här!

2. VISION

Ett satellitnätverk av samverkan i Göteborg

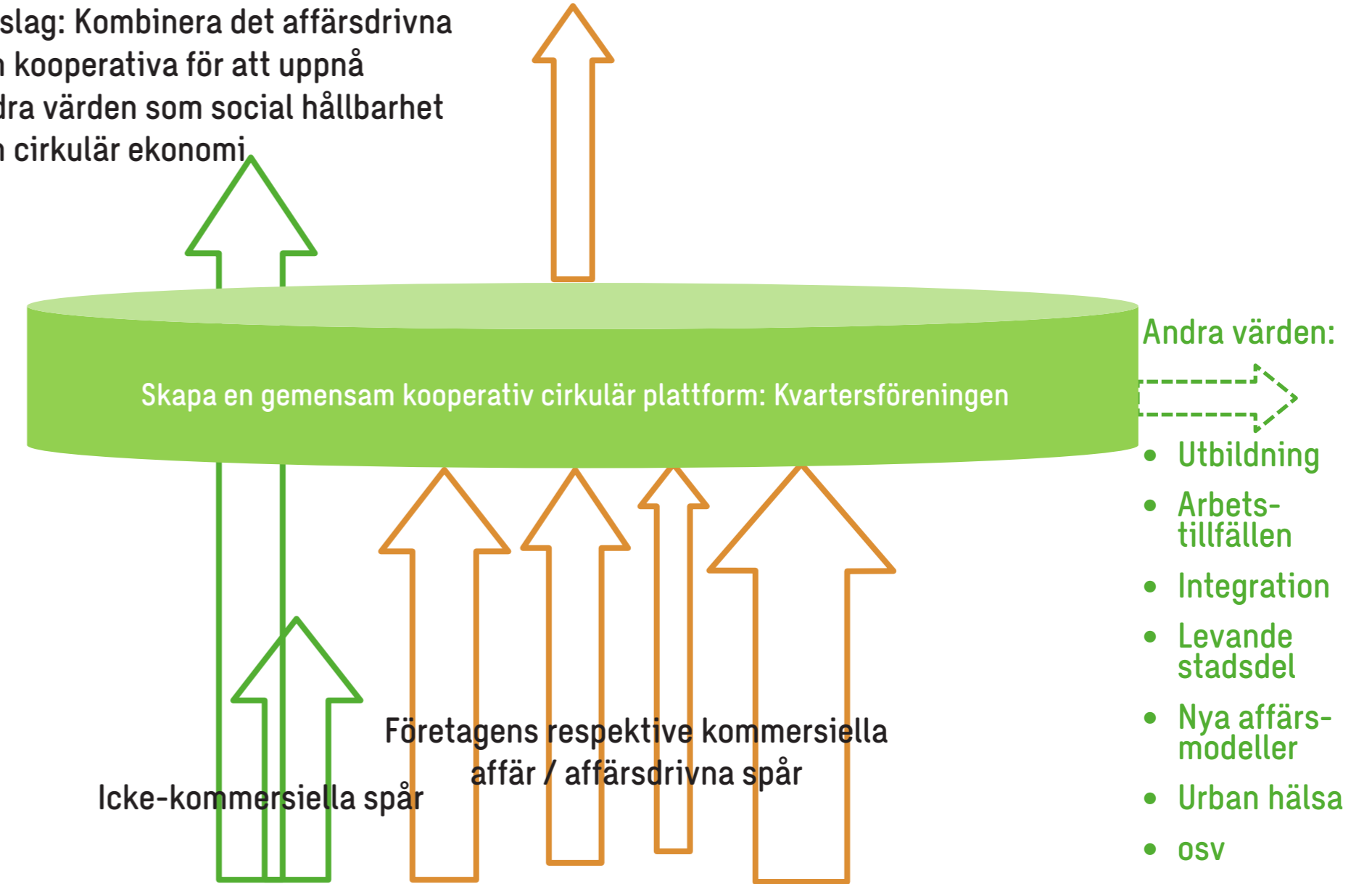
Vi vill inleda med att betona att för de flesta företag gäller 'business as usual' utifrån en affärsdriven modell som endast i begränsad omfattning involverar det omgivande samhället. Men klimatfrågan engagerar alltmer och många företag väljer även att avsätta medel för initiativ som rör social hållbarhet. Därför behövs ett resonemang om hur cirkulär ekonomi och delningsekonomi kan stärka en affär. Inom EUs satsningar för klimatomställning är detta självklart och kallas 'den gröna given' och bidrar med starka ekonomiska incitament för att premiera affärsmässiga smarta och hållbara lösningar.

Vi tror att det är möjligt att kombinera det affärsmässiga med en kooperativ verksamhetsmodell utifrån samverkansinitiativ som skapar lokalt engagemang bland boende och andra som vistas i en stadsdel.

Detta kan ske genom att skapa en gemensam kooperativ plattform, en kvartersförening som tillhandahåller tjänster för alla som vill engagera sig, såväl kommersiella som privata aktörer involveras. Slagordet kan vara: 'Prenumerera på ditt kvarter!'

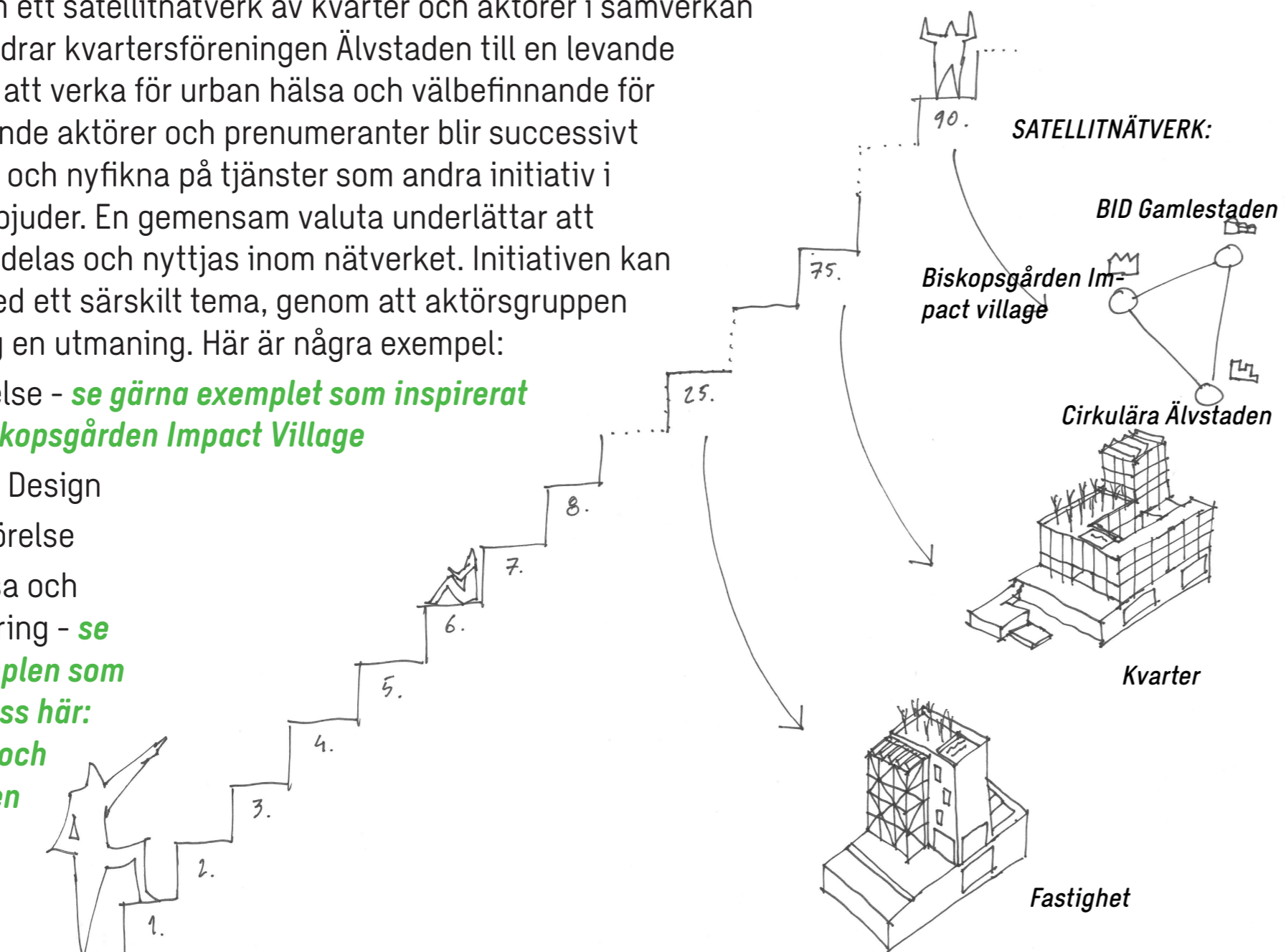

Förslag: Kombinera det affärsdrivna och kooperativa för att uppnå andra värden som social hållbarhet och cirkulär ekonomi

I visionen om ett satellitnätverk av kvarter och aktörer i samverkan i Göteborg bidrar kvartersföreningen Älvstaden till en levande stad, genom att verka för urban hälsa och välbefinnande för alla. Deltagande aktörer och prenumeranter blir successivt intresserade och nyfikna på tjänster som andra initiativ i nätverket erbjuder. En gemensam valuta underlättar att tjänster kan delas och nyttjas inom nätverket. Initiativen kan profileras med ett särskilt tema, genom att aktörsgruppen samlas kring en utmaning. Här är några exempel:

- Mat & Rörelse - *se gärna exemplet som inspirerat oss här, Biskopsgården Impact Village*
- Återbruk & Design
- Kultur & Rörelse
- Urban hälsa och stadsplanering - *se gärna exemplen som inspirerat oss här: BID i Järva och Gamlestaden*

Vad är cirkulär ekonomi och delningsekonomi?

En rad rapporter från Sharing Cities Sweden har anknytning till temat cirkulär ekonomi och återfinns på hemsidan www.sharingcities.se. I det här sammanhanget, då vi betonar betydelsen av kooperativa verksamhetsmodeller för att stimulera samverkan mellan medborgare, företagare och kommunala förvaltningar, vill vi särskilt lyfta fram en rapport som framtagits inom Sharing City Göteborg och Göteborg stad, om förutsättningarna för cirkulära mikroföretag i städer: **Hållbar & levande stad: Cirkulära ytor och delningstjänster (goteborg.se)**. Här berättar vi kort om vad cirkulär ekonomi och delningsekonomi handlar om. ***Vill du läsa mer om cirkulär ekonomi, delningsekonomi samt cirkulär affärs- och verksamhetsmodell kan du göra det [här](#).***

Cirkulär ekonomi

Cirkulär ekonomi syftar till att hushålla med jordens resurser, behålla material och produkter i ekonomin så länge som möjligt samt förebygga och minimera avfall. Grunden är att främja effektiva och cirkulära resursflöden.

Delningsekonomi

Delningsekonomi handlar om att tillgångar och tjänster delas, med eller utan ersättning. Det gäller alltså inte bara tjänster, utan delningsekonomi gäller även resurser, energi och produktion.

Cirkulär affärs- och verksamhetsmodell

En cirkulär affärsmodell innebär att företag tjänar pengar genom att ta tillvara värdet i produkter och material ur ett kretsloppsperspektiv.

3. EN MODELL FÖR UTÖKAD SAMVERKAN

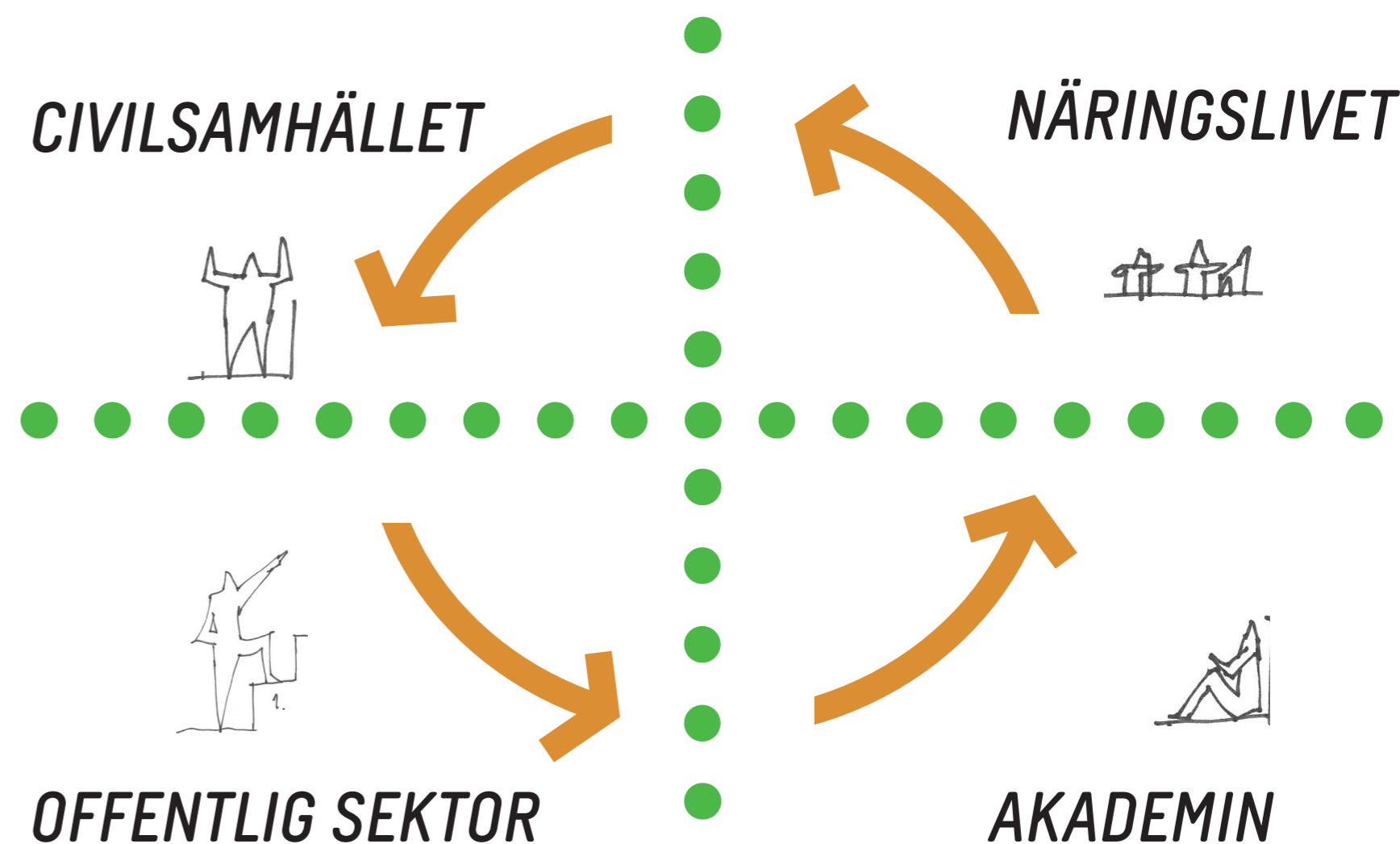
Vi tar BID till en nästa nivå: BID++

- Vårt förslag tar BID-modellen vidare i riktning mot en cirkulär och levande stad där alla som använder ett kvarter deltar
- Quadruple-helix aktörssamverkan i föreningsform i en stadsdel
- Inte bara fastighetsägardrivet (BID), utan alla välkomnas som medlemmar och 'prenumeranter' (även privatpersoner)
- Präglas inte av handel och konsumtion utan av samskapande, småindustri och lättare produktion i urban symbios
- En del av ett satellitnätverk med flera distrikt i Göteborgsområdet
- Skapar bryggor och stärker social hållbarhet genom samverkan med några andra lyckade initiativ som utvecklat inkluderande och livskraftiga stadsdelar, tex BID Gamlestaden, Sofielund och Järva, Impact village Biskopsgården
- Nyttiggör svinn och återbruk – några steg på vägen mot en cirkulär stadsdel.

[Läs mer om BID här.](#)

På svenska används ibland uttrycket kvadrupelhelix för att beskriva samverkan mellan de fyra aktörsslagen civilsamhället, industrin, offentlig sektor och akademien.
[Läs mer om kvadrupelhelixsamverkan här.](#)

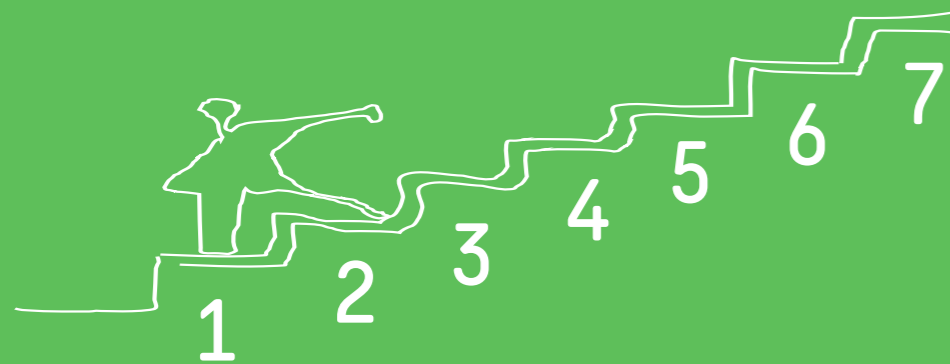
Eldsjälvsvdriv kan uppstå från olika håll:

En trappa i sju inledande steg för att skapa levande gatuplan: visionen om Älvstadens Ekoterrasser

De första 7 stegen..

Syfte: Utökad aktörssamverkan genom att etablera Älvstadens Kvartersförening och Ekoterrasser

25

50

75

Det större perspektivet!

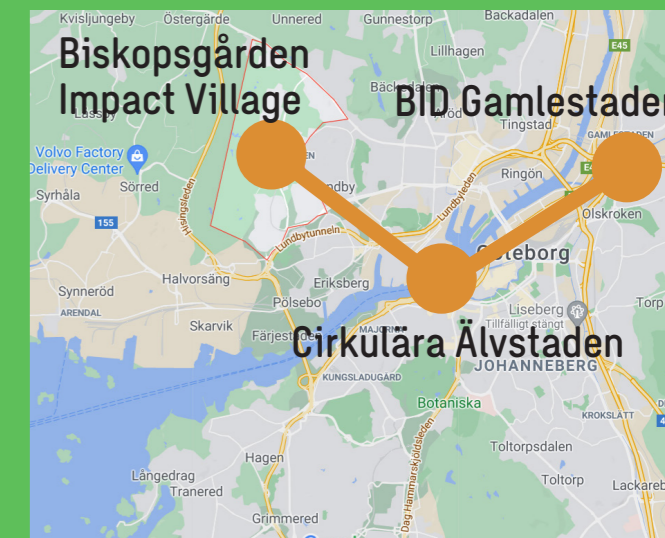
99 steg mot en cirkulär ekonomi i kvarteret Älvstaden. Levande stad, urban hälsa och välbefinnande för alla.

Steg 979899

Det långsiktiga målet..

Ett nätverk med flera kvartersföreningar och lokala aktörer i Göteborg.

Prenumerera på ditt kvarter - vilka tjänster vill du dela?

En kvartersförening kan erbjuda olika tjänster som du och dina grannar delar, nyttjar och utvecklar tillsammans.

- Utbildning...
- Sysselsättning...
- Gemenskap...
- Inspiration och underhållning...
- Mat...kultur...urban hälsa
- Mobilitet
- Hantverk, småskalig produktion...
- Återbruk...

Det pågår en förflyttning i vårt samhälle, intresset för det lokala och ideella växer...

inspirerad av hur grannskapet gick samman och ordnade gemensamma trädgårdar och grillfester.
- När jag flyttade hem till Sverige så ville jag bli en del av mitt bostadsområde också och Röda korsets butik är en lokal mötesplats.
Han jobbar här två gånger i veckan, ofta fyra timmar åt gången. Ibland blir det en gång i veckan om studierna i statskunskap kommer i vägen. Han är också medlem i Röda korset, men inte månadsgivare.

- Jag ville engagera mig eftersom jag bor i området. Man får en relation till de som kommer hit och lär känna grannar. Sen tror jag också att om man inte har en lokal koppling på något sätt så blir det svårare att se kontexter på en global nivå.
Ungefär varannan vuxen säger sig ha gjort minst en ideell insats under tolv månader.
Det visar en studie...

Klipp från Dagens Nyheter 2021-06-27

-Jag jobbar på ett stort konsultföretag här i kvarteret. Min arbetsgivare låter mig använda en timme varje vecka till att praktiskt utbilda ungdomar i de här nya jobben som stadens ekosystemtjänster för med sig. Vi har kurserna här nere på Ekoterrasserna.
-Roligt för mig som landskapsarkitekt att få jobba praktiskt med ungdomar! Det som är riktigt bra är den timmen utökar min egen poängpott varje vecka, kan använda den till träning på taket eller lunch hos pasta&pesto.
Fiktiv röst från Älvstaden 2023

Älvstadens Kvarterstförening och Ekoterrasser

Här illustrerar vi i olika skalor hur visionen skulle kunna realiseras i sju steg mot ett framtida typiskt kvarter i en ny stadsdel som Älvstaden i Göteborg. Genom utökad aktörssamverkan steg för steg, etableras: "Älvstadens Kvarterstförening och Ekoterrasser" enligt samverkansmodellen vi framtagit på basis av BID-konceptet.

Idén bygger på att den tillfälliga anläggningen samlar upp regnvatten från närliggande fastigheters tak och härmed lägger grunden för stadsodling. En liten lokal i anslutning tillgängliggörs och här uppstår en mötesplats kring en 'Återbruksbar', Espressobar eller pestotillverkning. Kanske finns ett samarbete med en livsmedelsbutik som startar hydroponisk odling av nyttiga grödor som i vårt exempel **AIFOOD i Stockholm** i exempelsamlingen. Tanken är att flera verksamheter hakar i varandra och

kan samnyttja ytor och lokaler över dygnets alla timmar. I våra framtidsbilder har vi använt goda exempel från vår omvärldsbevakning. Vi tror bland annat att **Sneakerstvättan i Stockholm** har stor potential för att katalysera cirkulär omställning.

Visionen om Älvstadens Kvarterstförening och Ekoterrasser:

Ekoterrasserna synliggör och annonserar satsningen. De behövs för att utöka den biologiska mångfalden i staden. Ekoterrasserna skapar mötesplatser, samtalshörn, scener, plats för vila och aktivitet och bidrar med grönska. Det finns olika möjligheter till utförande i olika skalor.

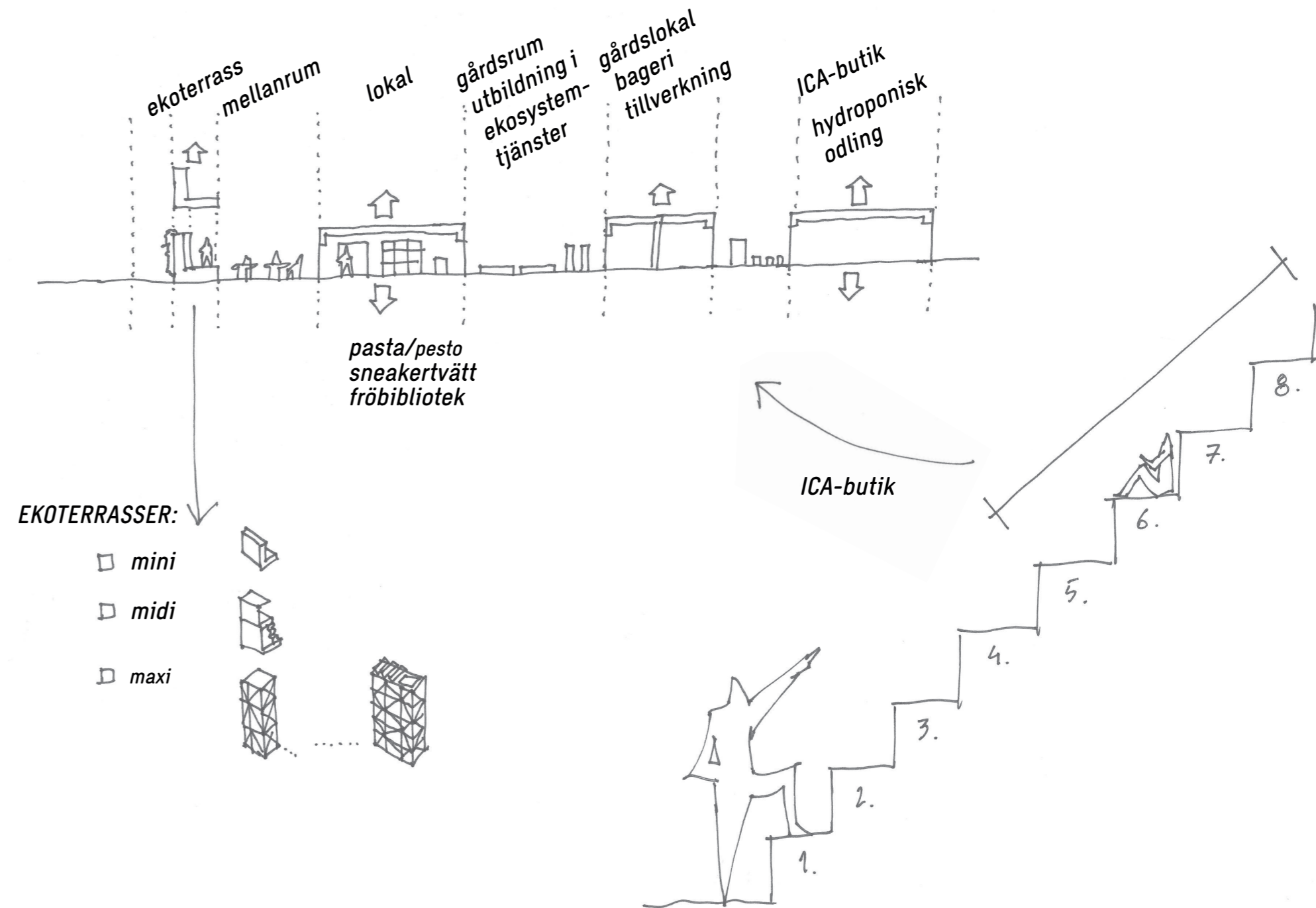
Steg 1-7: Etablera utökad aktörssamverkan genom Älvstadens Kvarteretsförening och Ekoterrasser

Steg 1-7: Etablera utökad aktörsverksamhet genom Älvstadens Kvarteretsförening och Ekoterrasser

Steg 1: Initiera föreningsbildning. Flera olika aktörer samlas (quadrupel helix) kring en utmaning/mål, som blir kvarterets tema.

Steg 2: Identifiera tillgångar. Genomför en värdeskapande inventering av behov och målbilder, kompetenser och tillgängliga resurser (Resurs- och svinninventering hos samtliga aktörer, inklusive boende och andra förväntade besökare (medborgare))

Steg 3: Samskapa scenarier för en målinriktad verksamhetsplan och involvera rådgivare för att bygga upp en lokal ekonomi som möjliggör att investera i framtiden (social investeringsfond, mikrofond, COOMPANION mm), och som lockar till att dela tjänster genom olika prenumerationsformer och den gemensamma valutan/ poängbudget/bonus-systemet/ nudging-appen/tvillingen... [Läs mer om COOMPANION här.](#)

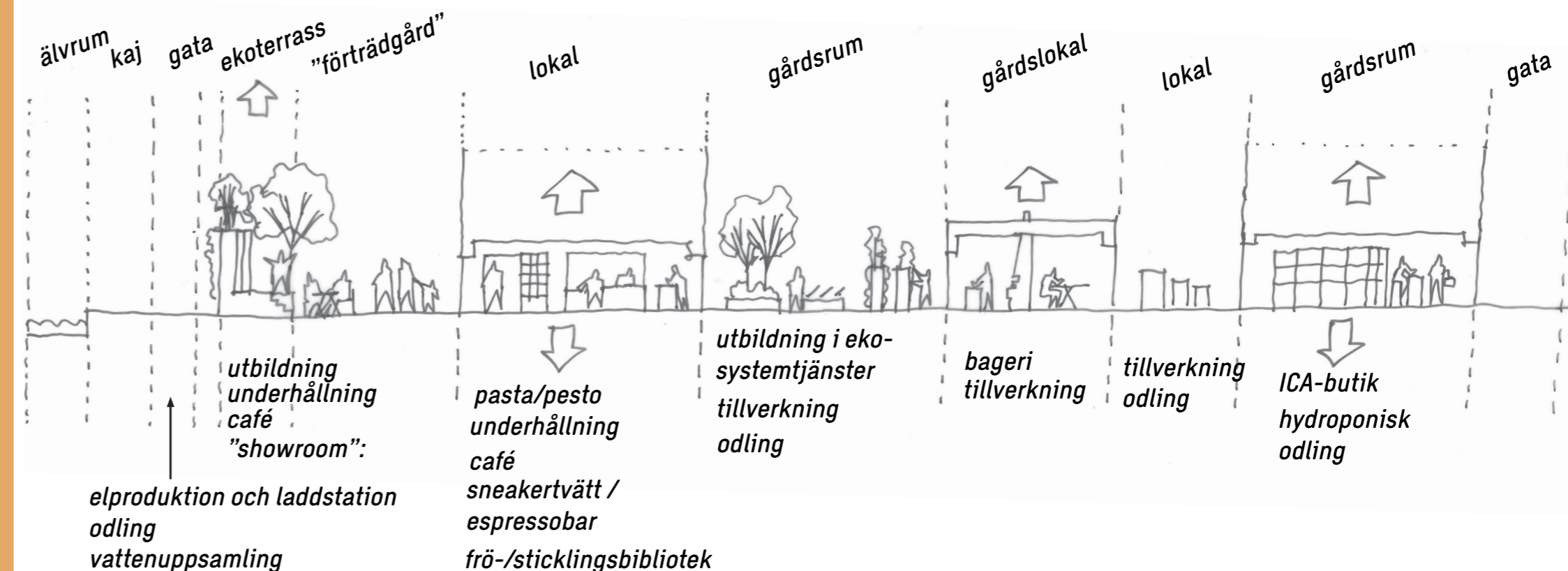
Steg 3: Samskapa scenarier för en målinriktad verksamhetsplan och involvera rådgivare för att bygga upp en lokal ekonomi som möjliggör att investera i framtiden (social investeringsfond, mikrofond, COOMPANION mm), och som lockar till att dela tjänster genom olika prenumerationsformer och den gemensamma valutan/ poängbudget/bonus-systemet/nudging-appen/tvillingen...

Steg 4: Upprätta effektlogiken och formalisera den kooperativa organisationen, kalla till stämma och sjösätt Älvappen... som ger varje individ och aktör en egen budget...

Steg 5: Älvstadens Ekoterrass projekteras, anläggs och synliggör satsningen.

Steg 6: Utbud av hantverktjänster, kursverksamhet och delad mobilitet för prenumeranter

Steg 7: Hydroponisk matproduktion startar i livsmedelsbutiken

Älvstadens Ekoterrasser – angelägna och nödvändiga

Bidrar med ekosystemtjänster för biologisk mångfald och för att nå klimatmålen. Detta har inte kommunen rådighet över fullt ut. För att nå grönytefaktorn krävs även insatser satsningar från fastighetsägare, BRF och enskilda medborgare!

MFO Park Oerlikon, Zurich, landskapsarkitektur av Radeschallpartner

Ekosystemtjänster infällda i gata, Kod Arkitekter, Västra hamnen Malmö

Humle och pipranka är tacksamma växter för att få in snabbväxande ekosystemtjänster i stadsbilden.

Utökad aktörssamverkan som ger snabba resultat

En grundbult i sammanhanget är att kvartersföreningen engagerar såväl privatpersoner som bor eller vistas i området, som kommersiella aktörer och entreprenörer. **Time Village i Stockholm** är ett exempel på en matchningstjänst mellan privatpersoner som vill dela kunskaper och färdigheter med varandra. Vi har också tagit inspiration från Berlin där en arkitekt och eldsjäl förvandlar ett tidigare industriktvart till ett bryggeri och kulturcentrum för mat- och konstnärlig produktion i symbios: **Rathenow ölbryggeri och kultur i Berlin.**

De första stegen för utökad aktörssamverkan genom Älvstadens Kvartersterrasser och Ekoterrasser ger snabbt resultat. I menyn här intill är ett framtidsscenario från 2022.

DAGENS KVARTERSAKTIVITETER: onsdag 28 JUNI 2022 ÄLVSTADENS KVARTERSFÖRENING OCH EKOTERRASSER

Obs! Alla bokningar sker via Älvappen

Yoga på Ekoterrassen kl 07.30.

Ekoterrassen är öppen för alla 8.30-17, därefter praktik och underhåll av våra trädgårdselever kl 17-20

Frö- och sticklingbiblioteket öppet som vanligt hela dagen

Returbarens Kaffe och Sneakerstvätt har öppet Kl 8.30-12 samt 14-17.

Återbruksturen startar idag vid Kaj16 kl 15

Öppet hus på ICA-Hydroponi kl 17-19

Pasta&Pesto Takeaway har öppet 12-14

Kl 17-20 Kursverksamhet i samarbete med Biskopsgården Impact Village

Kl 20-21 Sommarkonsert med Unga Orkestern, Musikens Hus

Kl 21-22.30 Lokalen utlånad till Haga Bio

VÄLKOMNA HEM TILL KVARTERET!

En gemensam kvartersvaluta

En gemensam lokal valuta eller ett poängsystem möjliggör att både pengar och arbetsinsatser fungerar som betalningsmedel. Man kan alltså såväl använda 'sina hållbarhetspoäng' som pengar för att nyttja tjänster som erbjuds i kvarteret (och i satellitnätverket) eller pengar. Förflyttningen som pågår just nu i vårt samhälle handlar om en utveckling från traditionell ekonomi till något som ger andra sociala värden. Förslaget om gemensam valuta, som hämtas från exemplet *Virtual Euros i Lahti* är ett sätt att kickstarta och frigöra

mekanismer som kan leda till nya lösningar och en ny finansiell struktur som påskyndare för klimatomställningen. Eftersom samhället inte är där än, existerar både kommersiella och kooperativa affärsmodeller parallellt – och möts oproblematiskt i Älvstadens kvartersförening, såsom vi resonerar och illustrerar. Och så kanske det kommer vara ett tag till in i framtiden...

Nya utbildningar och jobbtillfällen

Med tiden leder den nya kvarterskonomin även till utbildningar och jobbmöjligheter. Ny lokal produktion och småindustri skapar nya yrkesroller. Här är några exempel på utbildning och jobb som kan uppstå i kvarteret:

Ekosystemträdgårdsmästare

Hydroponiskötare

Drönartekniker

Solelsreparatör

Återbruksförvaltare

4. EXEMPELSAMLING

Time village i Stockholm

PLATS: Stockholm

AKTÖRSKATEGORI: Civilsamhälle

AFFÄRSMODELL: Gratis webbtjänst/mötesplats

HEMSIDA: www.timevillage.org

Time Village är en matchningstjänst och social mötesplats där privatpersoner beskriver något de kan och vill dela med andra. Det handlar alltså om att du delar din egen fritid. När man har lagt upp en profil kan man boka in sig på något man är nyfiken på, en tjänst som någon annan vill dela. Därefter sker en matchning och en workshop arrangeras i en lämplig lokal. Oftast samlas då ett tiotal deltagare i en lokal och som möjliggör att kombinera flera workshops, till exempel: 'italiensk matlagning' och 'italiensk konversation.'

Swedish language
29 offers, 61 requests and 0 workshops around you

Coaching, counselling, listening
75 offers, 11 requests and 0 workshops around you

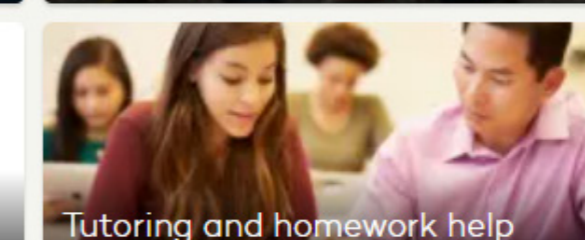
Writing and communication
50 offers, 10 requests and 0 workshops around you

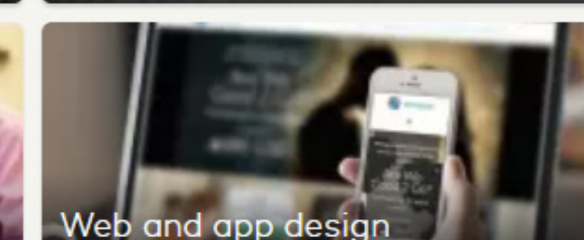
Computer tips and fixes
36 offers, 11 requests and 0 workshops around you

Travel tips
17 offers, 28 requests and 0 workshops around you

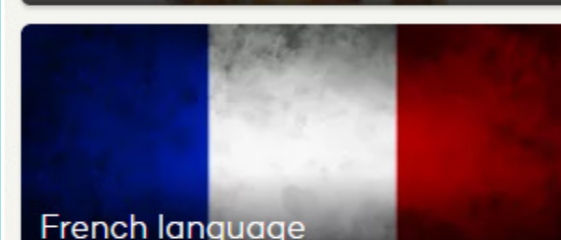
Tutoring and homework help
37 offers, 1 requests and 0 workshops around you

Web and app design
9 offers, 21 requests and 0 workshops around you

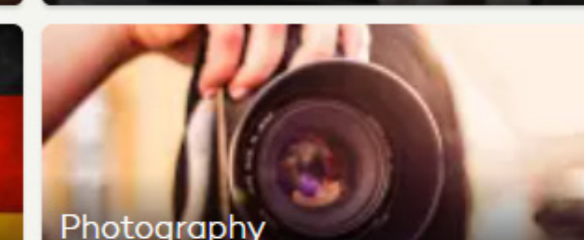
Baking
19 offers, 7 requests and 0 workshops around you

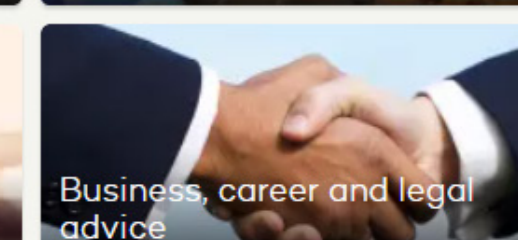
French language
23 offers, 3 requests and 0 workshops around you

German language
11 offers, 10 requests and 0 workshops around you

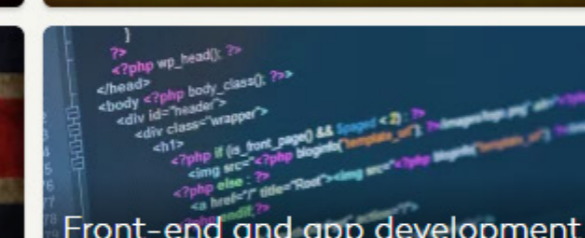
Photography
9 offers, 11 requests and 0 workshops around you

Business, career and legal advice
18 offers, 2 requests and 0 workshops around you

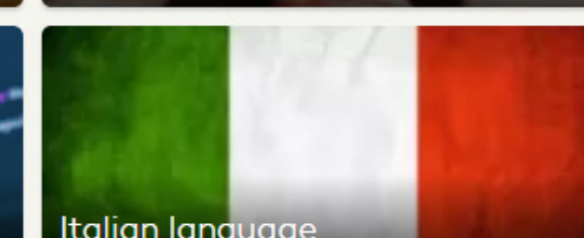

English language
10 offers, 8 requests and 0 workshops around you


```
code
```

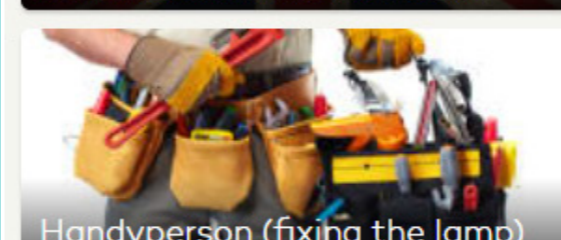
Front-end and app development
9 offers, 9 requests and 0 workshops around you

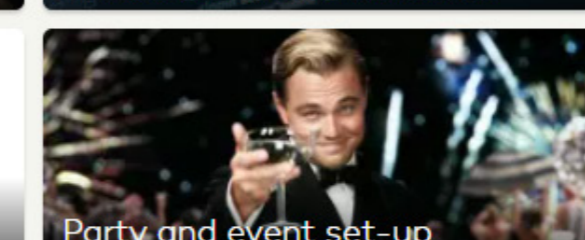
Italian language
12 offers, 1 requests and 0 workshops around you

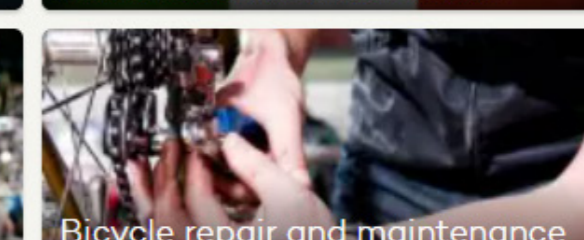
Guitar playing
7 offers, 8 requests and 0 workshops around you

Handyperson (fixing the lamp)
6 offers, 10 requests and 0 workshops around you

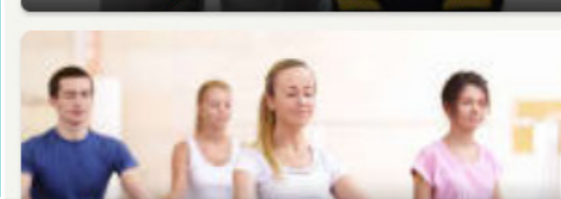
Party and event set-up
11 offers, 4 requests and 0 workshops around you

Bicycle repair and maintenance
3 offers, 11 requests and 0 workshops around you

Communication and social media
8 offers, 6 requests and 0 workshops around you

BID i Järva och Gamlestaden

PLATS: Stockholm och Göteborg

AKTÖRSKATEGORI: Civilsamhälle

AFFÄRSMODELL: Ideell förening som bedriver näringsverksamhet

HEMSIDA: www.jarvafast.se
bidgamlestaden.se

BID-modellen för aktörssamverkan har inspirerat 'Fastighetsägare i Järva,' ett exempel på en ideell förening där flera fastighetsägare gått samman och samarbetar med kommunen i stadsutvecklingsfrågor, såväl vad gäller initiativ som genomförande. "Fastighetsägare i Gamlestaden" startade sin verksamhet 2001 då stadsdelen var inne i en nedåtgående spiral med brottslighet och vanskötta offentliga miljöer. Samarbetet finansieras helt av medlemmarna och syftar till att bidra till ett Gamlestaden som är tryggt, trivsamt och vackert. Medlemskap är frivilligt och öppet för samtliga fastighetsägare i Gamlestaden. Tre fokusområden har definierats: Stadsmiljö och stadsdelsförnyelse; ordning och säkerhet; kommunikation och delaktighet.

GAMLE STADEN

HEM BOENDEMILJÖ HÄNDER I GAMLESTADEN RAPPORT GAMLESTADEN STADSDELEN

Holländareplatsen i Gamlestaden blir en levande sommarplats

JUN 2021 | BOENDEMILJÖ FEATURED

Holländareplatsen är kanske mer än någon annan plats Gamlestadens hjärta, en piazza mitt i den gamla kvartersstaden.

Holländareplatsen har varit ett ganska trist och dött område under många år. Äldre Gamlestadsbor minns små fisk- och fruktbutiker och torghandel på lördagarna, men det var länge sen.

Men nu, denna sommar, blir äntligen Holländareplatsen en levande

Nyhetsbrev

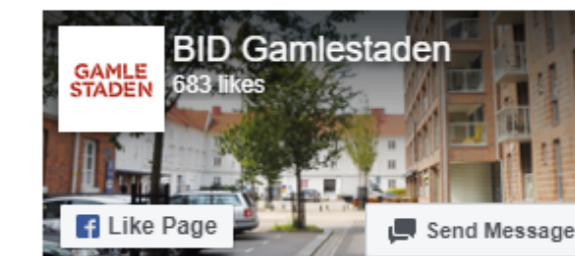
Prenumerera på BID Gamlestadens nyhetsbrev!

Skicka

Ladda ned aktuella filer

- Samarbetsavtal Gamlestaden
- Aktivitetsplan 2021
- Verksamhetsberättelse 2020
- Nyhetsblad BID Gamlestaden nov 2020
- Utvärdering av ordningsvakter enligt LOV 53

Från Facebook:

Hållbar Mobilitet Gamlestaden

Parkeringskartläggning Gamlestaden

PWC: Utvärdering samarbetsavtal BID Gamlestaden

PWC Utvärderingsrapport

Biskopsgården impact village

PLATS: Göteborg

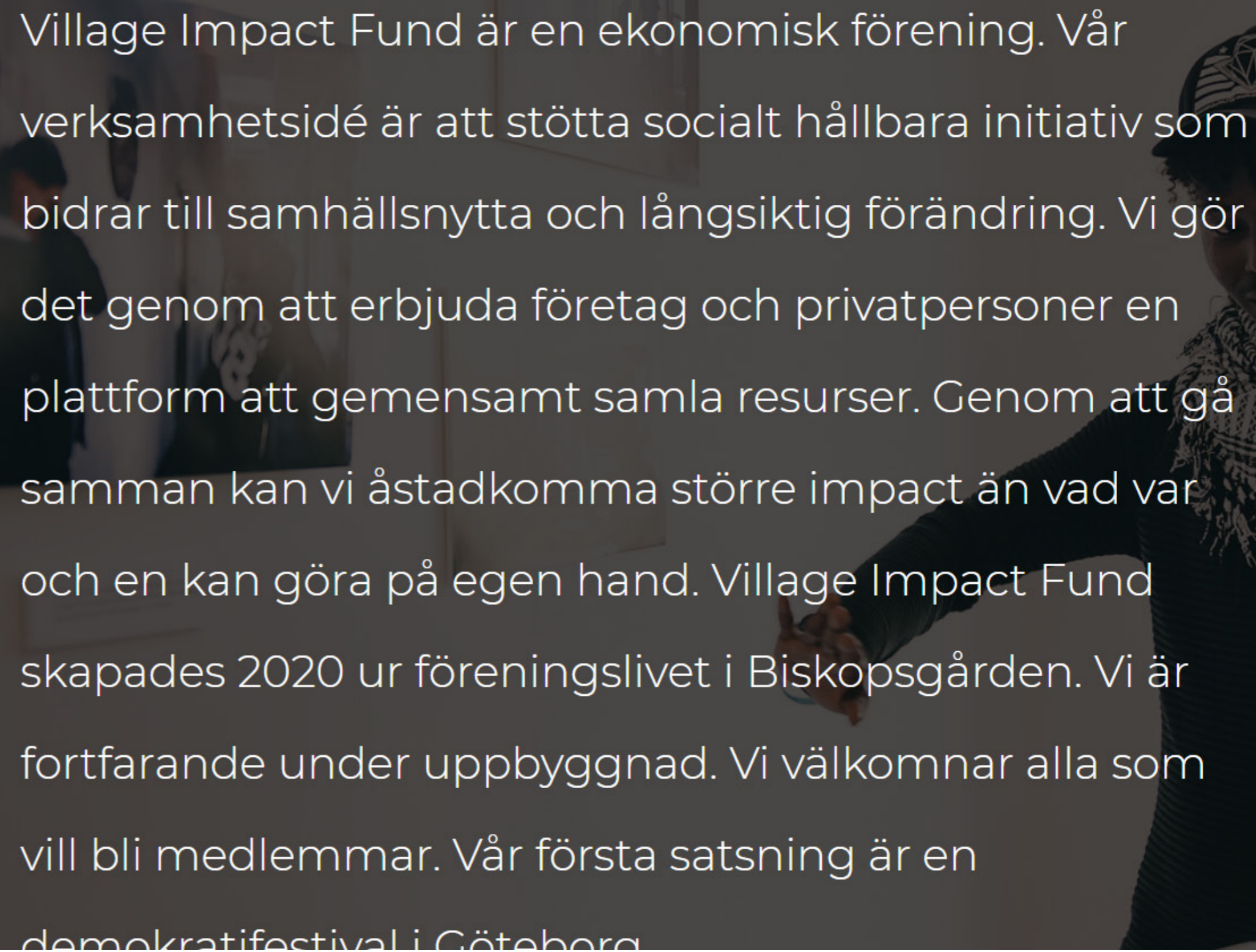
AKTÖRSKATEGORI: Civilsamhälle
och offentlig sektor

AFFÄRSMODELL: Ekonomisk förening

HEMSIDA: villageimpactfund.org/

En satsning för barn och ungdomar i Biskopsgården under parollen "sikta skotten mot korgen" ledde till Västra Hisingen Basket och ett starkt föreningsliv som idag är väl förankrad i närmiljön. Förutom basket har föreningen dragit igång flera sociala aktiviteter med fokus på hälsofrämjande processer för barn och ungdomar: "Vi finns till för att accelerera omställning till ett levande, rättvist, hälsosamt, tryggt, inkluderande och resilient samhälle för alla," För att underlätta för eldsjälar och

civilsamhället startades Impact Village Fund: "Impact betyder att vi vill göra varaktig förändring. Village syftar på att vi gör det med hela byns samlade kunskap och visdom. Och Fund är förstås att det också behövs pengar. Inte bara eldsjälar." Verksamhetsidé är att stötta socialt hållbara initiativ som bidrar till samhällsnytta och långsiktig förändring, genom att erbjuda företag och privatpersoner en plattform att gemensamt samla resurser för att kunna åstadkomma större impact än vad var och en kan göra på egen hand.

Village Impact Fund är en ekonomisk förening. Vår verksamhetsidé är att stötta socialt hållbara initiativ som bidrar till samhällsnytta och långsiktig förändring. Vi gör det genom att erbjuda företag och privatpersoner en plattform att gemensamt samla resurser. Genom att gå samman kan vi åstadkomma större impact än vad var och en kan göra på egen hand. Village Impact Fund skapades 2020 ur föreningslivet i Biskopsgården. Vi är fortfarande under uppbyggnad. Vi välkomnar alla som vill bli medlemmar. Vår första satsning är en demokratifestival i Göteborg

Virtual euros i Lahti

PLATS: Lahti, Finland

AKTÖRSKATEGORI: Offentlig sektor i samarbete med lokal industri

AFFÄRSMODELL: EU-projekt

HEMSIDA: www.lahti.fi/en/housing-and-environment/transportation-and-streets/citicap/
www.eumayors.eu/news-and-events/news/1820-lahti,-finland-citizens-get.html

Kommunen inrättade en tillfällig lokal valuta och erbjöd medborgarna varsin egen hållbarhetsbudget. Detta skedde inom ramen för ett EU-projekt (CitiCAP) som finska staden Lahti deltagit i för att frammana hållbara beteendemönster kopplat till innovativa mobilitetslösningar. Om man istället för att ta bussen, valde att cykla till exempel till jobbet, så kunde man nyttja 'virtual Euros' som inträde i badhuset.

CitiCAP project

Promoting sustainable urban mobility in Lah

Sneakerstvädden i Stockholm

PLATS: Stockholm

AKTÖRSKATEGORI: Industri

AFFÄRSMODELL: Butiksförsäljning

HEMSIDA: www.sneakerstvattnen.se/om-oss

Far och son har etablerat en återbruksbutik i centrala Stockholm. De rengör skor i en snygg barliknande inredning, på ett sätt som inspirerar oss.

Klipp från Mitti 2021-06-11

THE SHOE MUST GO ON!

SNEAKERS GÖR SÅ MYCKET FÖR OSS. ALLT FRÅN SPORT TILL MODE, FASHION STATMENT TILL KOMFORT. ETT PAR SNEAKERS KAN BLI EN FÖRLÄGNING AV OSS SJÄLVA. SÅ FÖRTJÄNAR DEM INTE ETT SÅ LÅNGT OCH RENT LIV SOM MÖJLIGT? ATT ALLTID SE SÅ BRA UT SOM MÖJLIGT? SJÄLVKLART!

VI VET ATT DE FLESTA BRYR SIG OM SINA SNEAKERS, MEN SAKNAR KUNSKAP ELLER TID FÖR ATT GE DEM KÄRLEK OCH OMTANKE DE FÖRTJÄNAR. DÄRFÖR GRUNDADES SNEAKERSTVÄDDEN. VI TROR PÅ SNEAKERS RÄTT TILL ETT LÅNGT OCH RENT LIV, OCH VILL DÄRFÖR HJÄLPA ALLA SOM ÄLSKAR SINA SNEAKERS ATT HÅLLA DEM I DE TOPPSKICK DE FÖRTJÄNAR. TILLSAMMANS KAN VI BOTA SMUTSIGA SNEAKERS ETT PAR I TAGET.

- THE SHOE MUST GO ON!

AIFOOD urban symbios & matproduktion i Stockholm

PLATS: Stockholm

AKTÖRSKATEGORI: Akademi i samarbete med industri

AFFÄRSMODELL: Forsknings- och innovationsprojekt

HEMSIDA: www.mdh.se/forskning/forskningsprojekt/inbyggda-system/aifood
www.swegreen.se

Ett relevant forskningsprojekt är AIFOOD som balanserar resurser och svinn i ett stadskvarter där Sweco, Areim och Swegreen är grannar – dvs en form av urban symbios mellan ett konsultföretag, ett fastighetsbolag och en hydroponisk matproducent. Med AI kan vi studera hur flöden kan kombineras till en cirkulär ekonomi av energi, luftkvalitet, mobilitet och urban matproduktion. I ett före detta

tidningsarkiv på Kungsholmen har Swegreen en produktionsanläggning för nyttiga grödor som säljs lokalt i stadsdelen och därmed minimerar transporter. En affärsmodell är att tillhandahålla små odlingsenheter som kan placeras i BRF:er och direkt i livsmedelsbutiker på sätt som etablerar en cirkulär och uthållig matförsörjningskedja som integreras med fastigheternas energisystem. Övriga partners är Mälardalens universitet, RISE Connected Societies, Paul Taylor Lanthandel och Bjerking konsult. Projektet är en spinoff från Sharing CitiesCities Stockholm och projektet finansieras från Vinnova 2020-2022.

Rathenow ölbryggeri & kultur i Berlin

PLATS: Berlin

AKTÖRSKATEGORI: Civilsamhället

AFFÄRSMODELL: Initialt ett företag med avsikt att omvandlas till kooperativ verksamhetsmodell

HEMSIDA: <https://swagroup.wixsite.com/swagroup-/commercial-2>
<https://www.facebook.com/braulabrathenow/>

En arkitekt och eldsjäl i Berlin har lagt grunden för en mat- och kulturskapande verksamhet i ett gammalt industriktvart med en långsiktig plan att det steg för steg utvecklas till en form av cirkulär symbios. Projektet tar stöd i lokala entreprenöriella krafter och involverar såväl bagare, som arkitekter, konstärer och musiker.

Klipp från Märkische Allgemeine Zeitung 2019-10-16

BrauLab – Der Innovationsstandort im Zentrum von Rathenow

Wohnen & Arbeiten
In Grünen Höfen mit eigenen Gärten

Intelligentes Energiekonzept
Nachhaltig & Selbstversorgend

Kulinarische Angebote & Lifestyle
Neue Treffpunkte & Erlebnisse

Gesundheit
Professionelle medizinische Versorgung & Erholung

Kunstprojekte
Revitalisierung & Belebung

Konzept

5. AXPLOCK FRÅN SKISSBORDET

Pappa-son-tvätteriet av sneakers...som en snygg espressobar på Södermalm, Sthlm...Tänk om alla Returbare var snygga..!

Inget lämnar kvarteret! Cirkulär öl! Galet att ö-bor får slänga på fastlandet

"LOHAS"-Cirkulenternas frizon!
 KVARTERSSCENARIO MED RETURBAR FÖR ÅTERBRUK, DESIGN, HANTVERK OCH NY SMÅSKALIG INDUSTRIELL PRODUKTION

Inget lämnar kvarteret! Vi har infört textiltant, papperspant och plastpant - för Returbaren på gården har tillverkning av isolermaterial på basis av svinn med total koll på avfallströmmarna i närområdet.

När husen faktiskt byggs - oavsett den tidigare planerade processen, och vi står inför utförande upptäcks en lokal rivningsinventering och därmed ställs lokala material till förfogande, alldeles i närheten, från något som samtidigt rivs. Vilken typ av svinn kan vi utgå från? Kräver omtänk från aktörer i byggprocessen. Rivningsinventeringar i närområdet blir avgörande och älv-logistik till depån i Mölndal likaså. Upcycling tillåten men inte greenwashing, vilket ställer krav på hantverkare och entreprenörer. Vi måste hålla oss nära det befintliga materialet (men kan vi hitta möjligheter à la Trashpresso?). Svinnet skapar nya möjligheter för cirkulära entreprenörer.

Här möter vi en industrifastighet à la retro och med bostäder ovanpå. Alla aktörer beror av varandra och avfallströmmen är i fokus. Stena - Återbruksdepån i Mölndal -

SCENARIO 3 - "ren"produktion och småskalig industri vid älven
 Kvarteret är beläget intill älven. Ett lokalt företag inom förädling av plaster i havet har verksamhet, lager, produktion och kontor i kvarteret. Amsterdam. Allt inkommande och utkommande gods till kvarteret transporteras på älven och i kanalerna. Ett annat företag gör stolar av havsplasterna och har sitt showroom i kvarteret. En fiskare med småskalig verksamhet drar upp och säljer sill till de boende och besökarna i kvarteret. Säljs i lokala fiskhandeln och restaurangen. Specialitet: Sillmacka med friterad tång och husets sallad. Bröd bakas av lokala bageriet.

Vår bordtennisklubb har räddat bygden

Cirkulenternas frizon!
Här andas man ut

KVARTERSSCENARIO 1- CIRKULÄR MAT & RÖRELSE

I det här kvarteret odlas det överallt och på olika sätt, hydroponiskt grönt i källare, gårdsfisk i älvcontainer och i öppen odling i mindre skala på taken. Som privatpersoner kan vi låna ut våra skills eller andra resurser, vi prenumererar och medverkar med arbetsinsatser. I gengäld lånar vi i frö- och sticklingbibliotek, nyttjar gym och yoga på taket och deltar i olika rörelse-inriktade aktiviteter. För mer stadigvarande cirkulenter, företag som hyr arbetsplatser eller produktionsyta, katalyseras den urbana symbiosen över tid, nedan beskriver vi hur det kanske kan börja:

Katalysator-eldsjäls-kombo:
En hydroponisk livsmedelsproduktion i vad som egentligen var tänkt som garage, är nyckeln för hur allt kommer igång. Boende i kvarteret har initierat samarbete med en odlingsentreprenör som tillhandhåller anläggningen utifrån en social investerings fond och lite annat mikrofond/ impact-tänk, bland annat finns ett crowdsourcing upplägg som gör det möjligt att investera i ett privat framtida engagemang och bostad i kvarteret. Denna nya affärsmodell har även lockat energibolaget och planerna för hur swish-poäng med den nya valutan ska funka börjar växa fram utifrån att kvarteret producerar ett överskott av nyttiga grödor och även el, energilagringsskapaciteten är stor och bidrar till ett överskott som gagnar intilliggande kvarter, även utjämnar effekttoppar, genom att Göteborg nya elbåtpendeltrafik, eltaxi, elcyklar o autonoma fordon kan nyttiggöra fastigheten som lagringsplats. Mobilitet möter fastighet.

En Dahlia gör ingen sommar...
Men om alla tar med sin..
Dahliaträdgården i Enskede

Här vill jag bo när jag är 80+, det är liv och rörelse med ungdomar och en massa rolig mat, i ett positivt energidistrikt i dubbel bemärkelse och mitt i stan, säger Angela, som idag köpte en impact-option på visionen om det cirkulära kvarteret 2040, då hon tror hon är redo att flytta in i en av seniorstudiosarna

-Vi lär oss att laga mat på distans med kändiskocken Paul Svensson!

Restaurangen har namnkunniga kokar och i samarbete med Piesmart delivery, skickas ingredienser till kvällens matlagningskurs ut...personligt möte som är värt mycket!

Samtidigt har Slow food rörelsen lett till nya grepp, där fler utvecklar yrkesroller kopplat till mat -

Utöver förskola, seniorboende, ICA finns även ett antal stabila kontorshyresgäster som hyr arbetsplatser i kvarteret, bland annat ett Arkitektföretag som gjort särskilda åtaganden för cirkulär verksamhet. De erbjuder medarbetare cirkulära poäng för viss mertid och kompetensutbildning, tex ett lunchföredrag om klimatverktyg kan ge poäng som kan användas i gymmet.

Det blir lite som en 'Time Village' där alla deltar både som privatperson och större aktör, man kan dela skills med varandra...

I kvarterskooperativet deltar alla aktörer i samverkan. Initialt skapas en smoothie-shop på ICA av visst svinn från kvarteret, man kan plocka upp en smoothie på swishpoäng man samlat. Snart smider kvarteret vidare planerna och kör igång en musik- och matfestival som lägger grunden för idén att bygga ett bageri på gården....det leder vidare....

Mikrobryggeri-bageri-odling (livsmedelsproduktion) grönsaker och mindre djurhållning (höns-äggproduktion)- restaurang (café)-säljs i butik (typ ICA; behöver kylning) -grön el- solceller. Äldreboende-förskola får mat från restaurangen. Hygienprodukter till äldreomsorg-förskola är i papper och återbukas genom produktion av pellets/ flyttkartonger...etc

The sharing economy is another beautiful faction of a circular economy. With a monthly subscription to this danish company, VI GIGA customers get 20 pieces of children's clothing. Once the clothes don't fit anymore, they are returned and the customer receives another set one size bigger. In this system, the company has an incentive to design high-quality, long-lasting clothes that directly serve their bottom line.

Kanske delar av 2. Passar in i 1???

SCENARIO 2- kontoret som bas för innovation Lokala konsultkontoret (Sweco) ger en del av lönen i kvartersvaluta. Kan användas till luncher på lokala kaféer. Eller köp från köksträdgården, eller till pass på gymmet, eller till del av pool och bastu...

Pappersrester från kontoret återvinnas av lokala uppstarts-företaget och nyttjas till förpackningar i form av restaurangens lunchlådor, vilka sedan på nytt rengörs, förpackas och återbrukas. En annan del av pappersresterna går till ett företag som skapar sandaler av pappers- och västmassa som blivit över i kvarteret. Exporteras i pappersaskar.

Brödrester från kontorets fikar återgår till kaféer som gör lokala specialiteter pain perlin (ägg från hönsen, mjölk importerat) ackompanjerat av en härlig sallad och frukt från växthusen.

Inspiration från bryggeriets uppbyggnadsresa i Berlin Rathenow

6. ORDLISTA

Cirkulär ekonomi

Cirkulär ekonomi syftar till att hushålla med jordens resurser, behålla material och produkter i ekonomin så länge som möjligt samt förebygga och minimera avfall. Grunden är att främja effektiva och cirkulära resursflöden.

I den nu, till stor del, rådande linjära ekonomimodellen är tillväxt starkt kopplat till linjär användning av ändliga resurser: utvinning av jungfruliga resurser, tillverkning, användning och kvittblivning. För att lyckas ändra den linjära modellen till en cirkulär ekonomi behövs ny teknik, nya innovativa produkter och tjänster, hållbara och resurseffektiva affärsmodeller och förändrat konsumentbeteende. Något som absolut Kvarteret Älvstranden uppfyller.

Omställning till en cirkulär ekonomi fokuserar på samhällsomfattande fördelar för att bygga ekonomiskt, ekologiskt och socialt kapital. Kvarteret Älvstranden kommer att vara en nyckelspelare för att skapa mer cirkulära flöden i Göteborg.

En cirkulär ekonomi bygger på följande principer:

- Produkter ska utformas så att avfall, föroreningar och andra negativa sidoeffekter förebyggs.
- Produkter och material ska ha hög nyttjandegrad och behållas i användning så länge som möjligt.
- Naturkapital ska bevaras och stärkas genom förvaltning och balanserat nyttjande.

Farliga ämnen som redan är i omlopp bör fasa ut från kretsloppen. Detta för att upprätthålla värdet på materialet under hela livscykeln. Uppkommit avfall behöver hanteras på ett säkert sätt. Kemikalie- och resurshanteringen är en central roll i cirkulär ekonomi. Resurstänket finns tydligt med, men jag saknar inslag av kemikaliehantering och utfasning av farliga ämnen. Förslag till materialet är att lägga till krav eller delmål angående kemikalier, farligt avfall. Anledningen till att kemikalier har stort fokus i cirkulär ekonomi är för att det anses vara en förutsättning för återanvändning, att det endas används icke-farligt material och kemikalier från början.

Betydelsen av ökad återanvändning och återvinning har ökat i takt med att levnadsstandarden ökar globalt och allt fler människor får möjlighet till en livsstil som är mer resurskrävande. Det är också nödvändigt med en förändring i hur avfall betraktas och hur resurserna i avfallet hanteras. Det här framgår tydligt av det materialet som presenterats för projektgruppen den 2021-06-30. Det ger inblick i att projektet har ett holistiskt angreppssätt är att projektet har energi-, produktion- och resursfokus.

Ska vi se till Europeiska kommissionens definition menas det att en cirkulär ekonomi är värdet på produkter, material och resurser behålls i ekonomin så länge som möjligt. Baserad på "Cirkulär ekonomi är en nödvändig del i EU:s arbete för att utveckla en hållbar, koldioxidsnål, resurseffektiv och konkurrenskraftig ekonomi. Här finns möjligheten att omvandla ekonomin och skapa nya och hållbara konkurrensfördelar för Europa." Detta är värdeord som kan läggas till i projektet om där är ett intresse för att ansöka om finansiering på EU-

nivå. Värdeorden är hållbar ekonomi, koldioxidsnål, resurseffektiv och konkurrenskraftig ekonomi.

En annan motivering för cirkulär ekonomi handlar om vilka aktörer som inkluderas. Ingen enskild aktör kan enskilt ställa om till en cirkulär ekonomi. Samhället, näringslivet, privata, offentliga och enskilda konsumenter måste agera gemensamt. Offentliga sektorns inköp kan användas som ett strategiskt verktyg för att öka den hållbara konsumtionen i samhället.

Cirkulär ekonomi delas in i olika typer:

1. Biobaserad (fokus på biobaserade produkter och biologisk nedbrytbarhet)
2. Symbiotisk (fokus på industriell symbios där den ena verksamhetens avfall/restflöden blir råvara för nästa verksamhet)
3. Tjänstefierad (med fokus på ett skifte från produkter mot tjänster med cirkularitet genom ökad produktivslängd, delning, återbruk och återtillverkning). Detta är den typen av Cirkulär ekonomi som ibland kallas för Delningsekonomi.

För Kvarteret Älvstaden vill vi inkludera så många av dessa typer som möjligt. Det kommer vara som motiveringar för att skapa trovärdighet i projektet och bygga tillit till externa aktörer. Utifrån det materialet som funnits tillgängligt bedömer konsult att den typ av cirkulär ekonomi som har mest förbättringspotential är den med biobaserat fokus. Detta är starkt kopplat till kemikaliehantering och användningen av biobaserade och icke-farligt material.

Det är inte säkert att det handlar om att lägga till en helt ny del i projektet som innehåller

fokus på biobaserade produkter och biologiskt nedbrytbarhet. Eventuellt kan detta motiveras med den hydroponiska odlingen, t.ex. om gödsel också kommer från de boendes toaletter eller liknande. Det är ändå en viktig grundsten i cirkulär ekonomi och kan vara avgörande i ett senare skede där det handlar om att söka samarbetspartners eller extern finansiering.

Det kan även vara så att vi i nästa skede måste ske över det symbiotiska fokuset, för kvarteret Älvstranden har stor potential att bidra till industriell symbios. Projektet ska sträva efter så många cirkulära kretslopp som möjligt, inget avfall finns och så mycket som möjligt ska tas tillvara på inom kvarteret, för att hela kvarteret ska kunna kallas som symbiotiskt. Till exempel ska det helst inte vara något som endast är applicerat på ekoterassen, utan för hela kvarteret.

Risken med att inte inkludera symbios, kemikalier, biobaserade produkter och biologisk nedbrytbarhet är att projektet faller under terminologi som Delningsekonomi, snarare än Cirkulär ekonomi.

Delningsekonomi

Delningsekonomi handlar om att tillgångar och tjänster delas, med eller utan ersättning. Det gäller alltså inte bara tjänster, utan delningsekonomi gäller även resurser, energi och produktion.

Huvudsyftet med delningsekonomi är minskad resursåtgång och effektivare kapacitetsutnyttjande genom delning av underutnyttjade resurser. Underutnyttjade resurser kan vara lokaler som står tomma del av dag eller outnyttjad personal. Förutom detta omfattas även gemensamma resurspooler av

begreppet, exempelvis bilpooler eller cykelpooler. Många gånger används digitala plattformar för genomförande av delning. Till exempel så faller idén om Lahti virtual euros och den gemensam kooperativa plattformen (Kvartersföreningen) egentligen under delningsekonomi, och inte per se cirkulär ekonomi. Ordval kan kännas petigt, det här är för att undvika att hamna i cirkulär-gröntvätt-diket. Det är viktigare än vad man tror gällande marknadsföringsperspektiv, extern kommunikation och extern finansiering.

I klassisk teori om cirkulär ekonomi finns där också en särskilnad mellan de olika begreppen gällande aktörer. Enligt flera etablerade definitioner har begreppet Delningsekonomi större fokus på privatpersoner, civilsamhället och social hållbarhet. Delningsekonomi som principen kan även nyttjas inom kommuners egna verksamheter.

Det som utesluts inom Delningsekonomi är kommersiella, fördefinierade och standardiserade tjänster räknas inte heller in i begreppet delningsekonomi, men kan fortfarande utgöra en form av delning. Detta är en hårfin gräns men viktig att bejaka. Det innebär till exempel att Delningsekonomi som koncept inte innefattar ägarövergång. Ibland används begreppet kollaborativ ekonomi som en liknande betydelse. En viktig komponent för att det ska räknas som delningsekonomi är att människorna som agerar användare, är aktiva medskapare av varorna eller tjänsterna. Exempelvis kan vara det samåkningspooler, konceptet Time village, Hållbarhetskontot med stadsvalmobilitetslösningen inom Kvarteret Älvstaden.

Cirkulär affärs- och verksamhetsmodell

- En cirkulär affärsmodell innebär att företag tjänar pengar genom att ta tillvara värdet i produkter och material ur ett kretsloppsperspektiv.
- Det kan handla om att skapa en modell för återanvändande av en produkt eller hitta samarbeten för industriell symbios. Målet är att minska användningen av råmaterial, minska klimatpåverkan och samtidigt skapa lönsamhet.
- De allra flesta affärsmodeller är idag linjära, vilket helt enkelt betyder att de ger upphov till avfall. En cirkulär affärsmodell bidrar istället till att material och produkter hålls i omlopp.
- Cirkulära mikroföretag: Företag som klassas som mikroföretag och som har en cirkulär affärsmodell. Här kan exempelvis delningstjänster eller reparationstjänster ingå.

Från en färsk rapport från Sharing City Göteborg om Cirkulära mikroföretag.

Läs mer [här](#).

7. YTTERLIGARE REFERENSER OCH LÄNKAR

- SWECO Architects www.sweco.se
- Älvstranden utveckling AB www.alvstranden.com
- Sharing Cities Sweden www.sharingcities.se
- Viable Cities, www.viablecities.com
- Att göra mer med mindre. Nationell avfallsplan och avfallsförebyggande program 2018-2023, Naturvårdsverket, rapport 6857. December 2018. <https://www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer6400/978-91-620-6857-8.pdf?pid=23951>
- Delningsekonomi. På användarnas villkor. SOU 2017:26. <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2017/04/sou-201726/>
- Från värdekedja till värdecykel – så får Sverige en mer cirkulär ekonomi, SOU 2017:22. <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2017/03/sou-201722/>
- Slutrapport för cirkulära flöden i bygg- och rivningsprocessen, Göteborg stad, 2020-04-12. <https://goteborg.se/wps/wcm/connect/d0600675-8e9c-4522-9984-4783c65d9a07/Slutrapport+Upphandlingskrav+fl%C3%B6r+cirkul%C3%A4ra+fl%C3%B6den+i+bygg-+och+rivningsprocessen.pdf?MOD=AJPERES>
- Omvärldsanalys av cirkulär ekonomi. Ett underlag inför Formas val av strategisk roll som forskningsfinansiär inom området, WSP 2019-09-30. <https://www.formas.se/download/18.77bad93616ed5268a1c3ec4/1575620909222/r11-2019-omvarldsanalys-av-cirkular-ekonomi.pdf>
- Sweco Urban Insight, temaområde 2021: Urban Health and WellBeing - Urban Insight (swecourbaninsight.com)
- Sweco Urban Insight, temaområde 2021: Healthy buildings, cities and you – How to design future living environments - Urban Insight (swecourbaninsight.com)

Bildreferenser:

Om annat ej anges har vi nyttjat bilder som är fria för publicering inom ramen för Creative Commons licens.

- Bild sid 2. Nedladdad 2021-06-30 från <https://www.bloggbuzz.com/shopping/importance-of-shopping/>
- Bild sid 8. Foto Rebecka Allen, Sharing Cities Stockholm.
- Bild sid 13. Foto Keren Pasule. Nedladdad 2021-06-30 från https://chem.libretexts.org/Courses/Diablo_Valley_College/DVC_Chem_298_Independent_Study:_Rusay/Vertical_Farming/DVC_Project_Organization/Spring_Semester_2018:_Final_Project_Summary
- Bilder sid 21 ovan. Foto Roland Zh. Nedladdad 2021-08-18 från https://commons.wikimedia.org/wiki/File:MFO-Park_Oerlikon_2010-10-03_14-26-58_ShiftN.jpg
- Bild sid 21 nedan. Nedladdad 2021-08-18 <https://news.cision.com/se/sveriges-arkitekter/i/brf-ohoj-exterior,c1790981>

8. TACK

Ali Tabrizi, Bostadsbolaget

Tove Lund och Emma Öhrwall,
Sharing City Göteborg

Philip Näslund, Sharing City Umeå

Juliet Leonette, Sharing City Malmö

Kes McCormick, Sharing Cities
Sweden, Lunds Universitet

Therese Balksjö, Andreas Huss, Claus Popp-
Larsen, Alex Jonsson RISE Connected Societies

Baran Curuklu, Mälardalen University

Sepehr Mousavi, Andreas Dahlin, Swegreen

Sweco är Europas ledande konsultföretag inom hållbar samhällsutveckling. Med 17 500 ingenjörer, arkitekter och miljöexperter kan vi både visa på morgondagens lösningar och samtidigt bidra till FN:s globala mål.

Nya behov uppstår i takt med urbanisering, globalisering, digitalisering och klimatförändringar. Det krävs att nya lösningar är hållbara och bygger på fakta och data. Vi tror på den mänskliga nyfikenhetens positiva kraft och att ingenjörskonsten kan uppnå detta. Morgondagens samhälle behöver en rådgivare med beprövad expertis.

Sweco planerar och utformar framtidens samhällen och städer. Resultatet av vårt arbete blir hållbara byggnader, effektiv infrastruktur och tillgång till energi och rent vatten. I Sverige erbjuder Sweco ett brett utbud av tjänster inom arkitektur, byggkonstruktion, installation, infrastruktur, vatten & miljö, projektledning, energisystem, IT för samhällsutveckling och industri.

ViableCitiesTM
Smart, sustainable and attractive.

With support from:

STRATEGIC
INNOVATION
PROGRAMMES